

DE
NATIONALE
OPERA

LA BOHÈME

GIACOMO PUCCINI

—

4 t/m 30 december 2014

NATIONALE OPERA & BALLET

LA BOHÈME

Giacomo Puccini
1858-1924

Opera in quattro quadri

Libretto
Giuseppe Giacosa
Luigi Illica

Wereldpremière
1 februari 1896
Teatro Regio, Turijn

Première
4 december 2014
Voorstellingen
7*, 10, 13, 16, 19, 22, 25*, 28**, 30
december 2014
20.00/*13.30/**13.00 uur
Nationale Opera & Ballet

Nieuwe productie

De voorstelling duurt circa 2 uur en 30 minuten, inclusief 1 pauze.

De opera wordt in het Italiaans gezongen, Nederlands en Engels boventiteld. Nederlandse boventitels gebaseerd op de librettovertaling van Janneke van der Meulen; Engelse versie: Kenneth Chalmers, met dank aan Royal Opera House Covent Garden, Londen

Muzikale leiding
Renato Palumbo
Regie
Benedict Andrews
Decor
Johannes Schütz
Kostuums
Victoria Behr
Licht
Jon Clark
Beweging
Ran Arthur Braun

Nederlands Philharmonisch Orkest

Koor van De Nationale Opera
Instudering
Ching-Lien Wu

Kinderkoor De Kickers van
Muziekschool Waterland
Instudering
Lorenzo Papolo

Coproductie met
English National Opera Londen

Inleidingen door
Joke Dame
Plaats
Nationale Opera & Ballet, foyer 2de balkon
Tijd
19.15/*12.45/**12.15 uur
Lengte
30 minuten
Toegang
Gratis op vertoon van een plaatsbewijs voor de betreffende voorstelling

Met steun van de Vereniging Vrienden van De Nationale Opera

BLIJVENDE HERINNERING?

KOOP HET LUXE SOUVENIRBOEK
VAN LA BOHÈME!

Daarin staan onder meer een uitgebreide synopsis en het libretto in het Italiaans en Nederlands.

Te koop in de winkel of online voor €10

ROLVERDELING

Mimi

Grazia Doronzio

Musetta

Joyce El-Khoury

Rodolfo

Atalla Ayan

Marcello

Massimo Cavalletti

Schaunard

Thomas Oliemans

Colline

Gianluca Buratto

Parpignol

Morschi Franz

Benoît/Alcindoro

Matteo Peirone

Sergente

Peter Arink

Doganieri

Harry Teeuwen

Un venditore ambulante

Richard Prada

PRODUCTIETEAM

Assistent-dirigent

Aldert Vermeulen

Assistent-koordirigent

Brian Fieldhouse

Repetitoren

Peter Lockwood

Ernst Munneke

Taalcoach

Valentina di Taranto

Assistent-regisseur

Astrid van den Akker

Ruth Becker

Avondregie

Ruth Becker

Stagiair regie

Guomundur Felixson

Assistent decor

Eunsung Yang

Medewerking

kostuums

Sibylle Wallum

Assistent kostuum-productie

Ingo Steinberger

Voorstellingsleiders

Alvin Williams

Marjolein Bergsma

Janine van der Molen

Jordy Oostrik

Productie-

voorbereider

Puck Rudolph

Productieleiding

Bob Brandsen

Repetiticoördinator

Emma Becker

1ste toneelmeester

Wim Kuijper

1ste belichter

Peter van der Sluis

1ste rekwisiteur

Peter Paul Oort

Special effects

Ruud Sloos

Andries Swart

Peter Visser

1ste kleder

Krystyna Peda

1ste grimeur

Lia van der Horst

Titelregie

Ruud Rockx

Bediening

boventiteling

Jan Hemmer

Decors, kostuums, rekwisieten, pruiken, grime, belichting, geluids- en toneel-techniek vervaardigd en verzorgd door De Techniek van Nationale Opera & Ballet

HET VERHAAL

I
Kerstavond. In een Parijs atelier klagen de dichter Rodolfo en de schilder Marcello over de bittere kou. Rodolfo verbrandt een toneelstuk om het even warm te hebben. De filosoof Colline voegt zich bij zijn vrienden; hij heeft zijn boeken niet kunnen verpanden. Daarop komt de musicus Schaunard binnen met geld, eten, wijn en brandhout. Als de huisbaas Benoît de huur komt innen, voeren ze hem dronken en zetten hem de deur uit. De vrienden gaan naar Café Momus, maar Rodolfo blijft thuis om door te werken. Zijn buurmeisje Mimi komt een vuurtje vragen voor haar kaars. Bij het zoeken naar haar sleutel raakt Rodolfo haar hand en weldra bekennen zij elkaar hun liefde.

II

In Café Momus stelt Rodolfo Mimi voor aan zijn vrienden. Marcello ziet zijn ex-vriendin Musetta verschijnen met de oude, rijke Alcindoro. Zij stuurt deze met een voorwendsel weg en verzoent zich met Marcello. Het gezelschap gaat ervandoor en Alcindoro kan opdraaien voor de rekening.

III

Marcello en Musetta werken in een herberg aan de rand van de stad. Mimi komt Marcello om raad vragen over haar relatie met Rodolfo, die erg jaloers is. Marcello adviseert haar hem te verlaten. Als Rodolfo verschijnt, verstopt Mimi zich. Ze hoort

hoe Rodolfo haar wil verlaten vanwege haar zwakke gezondheid: zij heeft tuberculose. Mimi verraadt haar aanwezigheid door een hevige hoestbui. De twee geliefden besluiten tot het voorjaar samen te blijven, terwijl Marcello en Musetta zo'n ruzie krijgen dat ze uit elkaar gaan.

IV

Enkele maanden later proberen Rodolfo en Marcello in het atelier weer te werken. Schaunard en Colline brengen wat te eten. Plotseling staan Musetta en Mimi voor de deur. Mimi is er slecht aan toe; ze heeft haar rijke minnaar verlaten om bij Rodolfo te sterven. De anderen laten hen even alleen om medicijnen en andere dingen te kopen. Als ze terugkomen, valt Mimi in slaap en sterft.

Frits Vliegenthart

THE STORY

I
Christmas Eve. In a Paris studio, the poet Rodolfo and the painter Marcello complain about the bitter cold. Rodolfo burns his manuscript to temporarily warm them up. The philosopher Colline joins his friends, disappointed he was unable to pawn his books. Then the musician Schounard enters with money, food, wine and firewood. When the landlord Benoît comes to collect the rent, they get him drunk and throw him out of the studio. The friends leave for Café Momus, but Rodolfo decides to stay behind to work. His neighbour Mimì knocks at the door to ask for a light for her candle. She has misplaced her key, and as they look for it Rodolfo touches her hand. They fall in love at once.

II
In Café Momus, Rodolfo introduces Mimì to his comrades. Marcello spots his ex-girlfriend Musetta as she enters with the elderly but wealthy Alcindoro. She sends Alcindoro off on a pretext and reconciles with Marcello. The group goes off, leaving Alcindoro saddled with the bill.

III
Marcello and Musetta work at a tavern on the outskirts of the city. Mimì comes to ask Marcello's advice about her relationship with Rodolfo, who is fiercely jealous. Marcello feels they should split up. When Rodolfo enters, Mimì hides, and overhears him say he is considering leaving her due

to her poor health: she has tuberculosis. Mimì's hacking cough betrays her presence. The lovers decide to stay together until spring, but Marcello and Musetta quarrel and break up.

IV
Some months later, Rodolfo and Marcello are trying to resume work at the studio. Schounard and Colline bring food. Out of the blue, Musetta and Mimì appear at the door. Mimì is in dire health and has returned to die with Rodolfo. The others go to buy medicine and other necessities, leaving them alone. When they return, Mimì slips into unconsciousness and dies.

Frits Vliegenthart

Translation: Jonathan Reeder

ARTISTIEK TEAM EN CAST

RENATO PALUMBO (muzikale leiding) maakte zijn professionele debuut op 19-jarige leeftijd met Verdi's *Il trovatore*. Hij is inmiddels uitgegroeid tot een van de belangrijkste Verdi-dirigenten van zijn generatie. Daarnaast omvat zijn repertoire werken van onder meer Mozart, Rossini, Bellini, Donizetti, Puccini, Bizet, Offenbach, Weber en Wagner. Een aantal belangrijke titels zijn *Elisabetta regina d'Inghilterra*, *Bianca e Falliero*, *Otello* en *Guillaume Tell*. De internationale carrière van de dirigent begon al vroeg toen hij werd uitgeroepen tot muzikaal directeur van de Istanbul State Opera and Ballet, een functie die hij ook in Kaapstad en recentelijk nog bij de Deutsche Oper Berlin vervulde. Hij is een frequente gast van de meest prestigieuze theaters en festivals in en buiten Italië. Recent: *Rigoletto* (Rome, Sydney), *Norma* (Beijing). Toekomst: *La traviata* (Sydney, Madrid, Napels). Renato Palumbo is onderscheiden als Cavaliere della Repubblica Italiana. DNO-debuut

BENEDICT ANDREWS (regie) is een van de meest gerenommeerde Australische regisseurs van zijn generatie. Met zijn werk heeft hij veel prijzen en nominaties in de wacht gesleept, waaronder de Olivier Awards, Critics' Circle Awards en de Helpmann Awards. Andrews staat bekend om zijn prikkelende benadering van zowel bekend als onbekend repertoire. Dit jaar bracht hij *A Streetcar Named Desire* in

Londens Young Vic Theatre op de planken, met Gillian Anderson en Ben Foster in de hoofdrollen. Hierna volgde een tournee naar New York (Lincoln Center Festival) met *The Maids* van de Sydney Theatre Company, met hoofdrollen voor Cate Blanchett en Isabelle Huppert. Behalve toneelstukken regisseerde hij ook een aantal opera's. Recente producties: Prokofjev's *L'ange de feu* (Komische Oper Berlin), Verdi's *Macbeth* (Den Kongelige Opera, Kopenhagen), *Le nozze di Figaro* (Opera Australia) en Glanerts *Caligula* (English National Opera; Teatro Colón, Buenos Aires). DNO-debuut

JOHANNES SCHÜTZ (decor) onderwijst sinds 2010 decor aan de Kunstakademie Düsseldorf. Naast zijn jarenlange samenwerking met Reinhild Hoffmann (Bremen/Bochum), heeft hij regelmatig samengewerkt met onder anderen Jürgen Gosch, Luc Bondy en Karin Beier. In 2007 werd hij tijdens de Praagse Quadriennale onderscheiden met de gouden medaille voor de aankleding van *Macbeth*; in 2010 kreeg hij de Nestroy Theaterpreis en in 2011 werd hem de Theaterpreis Der Faust voor het beste decor uitgereikt. Naast verscheidene publicaties verscheen in 2008 zijn boek *Johannes Schütz: Bühnen/Stage 2000-2007* (Verlag Moderne Kunst). In 2011 werkte hij met Benedict Andrews aan *Big and Little* (met Cate Blanchett als Lotte, Sydney Theatre Company); 2012 aan *Three Sisters* (The Young Vic, Londen); 2013 aan

L'ange de feu (Komische Oper Berlin). Hij werkt al langdurig samen met kostuumontwerpster Victoria Behr.
DNO-debuut

VICTORIA BEHR (kostuums) studeerde kostuumontwerp aan de Fachhochschule für Gestaltung in Hamburg. Sinds 2008 werkt zij nauw samen met regisseur Herbert Fritsch, onder andere bij Centraltheater Leipzig, Theater Bremen, Thalia Theater Hamburg, Residenztheater München, Opernhaus Zürich en Volksbühne am Rosa-Luxemburg-Platz in Berlijn. Zij werd recentelijk twee keer uitgeroepen tot kostuumontwerper van het jaar, zowel door tijdschrift Theater Heute als door Opernwelt. Victoria Behr heeft ook gewerkt voor producties geregisseerd door Niklaus Helbling, Matthias Hartmann, Stefan Pucher, Jan Bosse en de Letse regisseur Alvis Hermanis. Met Benedict Andrews werkte zij al eerder samen in The Young Vic Theatre in Londen, de Royal Danish Opera en de Komische Oper Berlin.
DNO-debuut

JON CLARK (licht) studeerde theaterontwerp aan de University of Leeds. De Britse lichtontwerper is verbonden aan de Royal Shakespeare Company, werkte regelmatig voor Royal National Theatre en voor een groot aantal andere theaters in Engeland en Europa. Hij maakte lichtontwerpen voor talloze toneel-, dans- en operaproducties.

Tot de laatste behoren *Macbeth* (Den Kongelige Opera Kopenhagen), *The Perfect American* (Teatro Real Madrid en English National Opera), *Written on Skin* (Festival d'Aix-en-Provence en andere Europese operahuizen), *Caligula* en *Il ritorno d'Ulisse in patria* (English National Opera), *Clemency* (Olivier Award-nominatie, ROH2 Londen), *Street Scene* en *The Lion's Face* (Opera Group).
DNO-producties: *Orest* en *Written on Skin*

RAN ARTHUR BRAUN (beweging) studeerde piano en zang in Jeruzalem, toneelregie bij De Munt Opera Studio en Oude Muziek aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Hij werkte als regie-assistent en voorstellingsleider bij meer dan vijftig producties in verschillende operahuizen in Europa. Daarnaast specialiseerde hij zich als bewegings- en gevechtchoreograaf: als zodanig werkte hij mee aan meer dan tachtig producties, onder andere bij ROH Covent Garden en de Salzburger Festspiele. Als regisseur won hij onlangs prijzen voor zijn producties *La bohème* en *Cyberada* en hij maakte zijn regiedebuut op het Bregenz Festival met de wereldpremière van *Trans-Maghreb*.
DNO-productie: *Legende*

CHING-LIEN WU (instudering Koor) studeerde in Taipei en aan het Conservatoire National Supérieur de Musique in Lyon. De Taiwanese Ching-Lien Wu was achtereenvolgens koordirigent bij de Opéra de

Nantes, het Théâtre du Capitole de Toulouse en bij de Opéra National du Rhin in Straatsburg. Ze was als koordirigent te gast bij de operahuizen van Montpellier, Rouen en Shanghai. In haar geboorteland was Ching-Lien Wu verantwoordelijk voor de instudering van verschillende operaproducties. Sinds 2001 is ze koordirigent aan het Grand Théâtre de Genève. Sinds 1 september 2014 is Ching-Lien Wu artistiek leider van het Koor van De Nationale Opera.
DNO-producties: *L'amour des trois oranges*, *Faust* en *Lohengrin*

LORENZO PAPOLO (instudering Kinderkoor) voltooide met eervolle vermelding zijn studie Directie aan het Utrechts Conservatorium. Inmiddels is hij sinds 2009 als koordirigent verbonden aan Muziekschool Waterland. Daar is hij de vaste dirigent van Kinderkoor 'De Kickers' en Jeugdkoor 'Classic Frogs' waarmee hij onder andere succesvol aan verscheidene producties van De Nationale Opera en Ballet heeft mogen samenwerken. Met beide koren won hij zowel nationaal als internationaal diverse prijzen. Zo behaalde hij in 2013 met beide koren de Zilveren Medaille op het International Choir and Music Festival in Bratislava. Naast het kinder- en het jeugdkoor, dirigeert Lorenzo Papolo buiten de Muziekschool nog drie andere koren.
DNO-producties: *Rosenkavalier*, *Parsifal* en *Ringetje*

GRAZIA DORONZIO (Mimi) studeerde aan Italiaanse conservatoria en nam deel aan het Lindemann Young Artist Development Program van de Metropolitan Opera in New York. De Italiaanse sopraan is regelmatig te gast bij operahuizen als de Metropolitan Opera, de Canadese Opera, de Atlanta Opera, de Opera van Seattle, de Deutsche Oper am Rhein, de Deutsche Oper Berlin en het Chicago Opera Theater. Haar repertoire omvat rollen als Susanna *Le nozze di Figaro*, Suzel *L'amico Fritz*, Anna *Le villi*, Liù *Turandot* en Pamina *Die Zauberflöte*. Recent: Zerlina *Don Giovanni* (Frankfurt), Adina *L'elisir d'amore* (Napels). Toekomst: Verdi's *Quattro Pezzi Sacri* (tournee Nederland), Pamina *Die Zauberflöte* (Lausanne) en Glauce *Medea* (Genève), Susanna (Teatro Regio di Torino) en, Mimi (Saarbrücken).
DNO-debuut

JOYCE EL-KHOURY (Musetta) is onlangs genomineerd voor de Opera Award in de categorie Best Young Singer. Recentelijk zong de Canadese sopraan de rol van Pauline *Les Martyrs* onder leiding van Sir Mark Elder (Londen), Rosalinde *Die Fledermaus* (Vancouver), de titelrol in *Emmeline* (St. Louis), Violetta *La traviata* (Savonlinna Festival Finland, Welsh National Opera), Desdemona *Otello* (Castleton Festival), Antonina *Belisario* (Londen), Mimi en Musetta (Canadian Opera Company). Zij zong mee in de serie *Metropolitan Opera Rising Stars* (New Jersey).

Joyce El-Khoury won de eerste prijs in vele competities waaronder de Loren L. Zachary Competition, de Opera Index Competition, de George London Foundation en de Mario Lanza Vocal Competition.

DNO-productie: *La traviata*

ATALLA AYAN (Rodolfo) studeerde in zijn geboorteplaats Belém (Brazilië) en nam deel aan het Lindemann Young Artist Development Program van de Metropolitan Opera in New York. Zijn debuut maakte de tenor in 2007 als Rinuccio *Gianni Schicchi* (Belém); zijn Europese debuut maakte hij in 2008 als Rodolfo (Athene). Daarna vertolkte hij rollen als Alfredo *La traviata* (Genua), Ruggero *La rondine* en Don Ottavio *Don Giovanni* (ROH Covent Garden). Onlangs zong hij in *Der Rosenkavalier* in Dresden en Genève. Toekomst: *La rondine* (Berlijn), *La traviata* (Baden-Baden, Metropolitan Opera, ROH Covent Garden en in Glyndebourne) en *L'elisir d'amore* (Teatro alla Scala in Milaan).

DNO-debuut

MASSIMO CAVALLETTI (Marcello) studeerde aan de Accademia van het Teatro alla Scala in Milaan. Gedurende de afgelopen seizoenen zong de Italiaanse bariton in de Scala onder meer in *Il barbiere di Siviglia*, *La bohème*, *Lucia di Lammermoor*, *Don Carlo*, *Simon Boccanegra* en *L'occasione fa il ladro*. Hij debuteerde in diverse Italiaanse theaters, evenals in het Concertgebouw Amsterdam, in München,

Tokio, Glyndebourne, Dresden, Wenen en Peking, in de Metropolitan Opera New York, in Berlijn, Brussel en Hamburg en zong regelmatig in Zürich. Recent onder meer: Escamillo *Carmen* (Metropolitan Opera), Marcello *La bohème* (Londen), Ford *Falstaff* (Zürich, Salzburg en Tokio). Toekomst: onder meer *I puritani* (Florence), *Don Pasquale* (Muscat), *Carmen* (Barcelona), *L'elisir d'amore* (Zürich), *Il barbiere di Siviglia*, *La bohème* en *Falstaff* (Milaan). DNO-productie: *Falstaff*

THOMAS OLIEMANS (Schaunard) studeerde af aan het Conservatorium van Amsterdam waar hij werd gecoacht door Margreet Honig. In 2013 werd hem de Prix d'Amis uitgereikt door de Vrienden van De Nationale Opera voor zijn rol als Papageno in Simon McBurneys encenering van *Die Zauberflöte*. Recentelijk zong de Nederlandse bariton Il Conte di Almaviva *Le nozze di Figaro* (Göteborg), Lescaut *Manon* (Toulouse), Hercule *Alceste* (Madrid), Donner *Das Rheingold* (Genève), Schaunard (Londen), alsmede Eisenstein *Die Fledermaus* en Marcello *La bohème* (Straatsburg). Toekomst: Papageno (bij DNO) en Ramiro *L'heure espagnole* (Concertgebouw Amsterdam). DNO-producties: *Don Carlo*, *Castor et Pollux*, *Un ballo in maschera*, *Legende*, *Adam in Ballingschap*, *Die Zauberflöte*, *Die Meistersinger von Nürnberg* en *Laika*

GIANLUCA BURATTO (Colline) studeerde zang onder Margaret Hayward aan het Conservatorio di Musica in Milaan. Naast een groot aantal concertante optredens werkte de Italiaanse bas mee aan onder meer de operaproducties *Virginia* en *La bohème* (Wexford Opera Festival), *Il Killer di Parole* (wereldpremière), *La bohème* en *Rigoletto* (Venetië), *Macbeth* onder leiding van Riccardo Muti (Salzburger Festspiele, Rome, Chicago), *La Leggenda* onder leiding van Gianandrea Noseda (wereldpremière, Turijn), Bartolo *Le nozze di Figaro* onder leiding van Christophe Rousset (Barcelona), Seneca *L'incoronazione di Poppea* (Innsbruck), *La bohème* onder leiding van Riccardo Chailly, *I due Foscari* (Valencia), *Macbeth* (Teatro alla Scala in Milaan), *Rigoletto* onder leiding van Fabio Luisi (Genua) en *L'Orfeo* met Les Talens Lyriques onder leiding van Christophe Rousset (Nancy). Toekomstige operaproducties zijn onder meer *L'Orfeo* onder leiding van Christophe Rousset (Parijs), *I puritani* (Florence), *Rigoletto* (Bogotá, Macerata) en *Die Zauberflöte* (Luik). DNO-debuut

MORSCHI FRANZ (Parpignol) studeerde aan het Conservatorium Maastricht bij Mya Besselink. Na zijn studie zong hij in vele opera's, operettes en concerten binnen en buiten Nederland en zong hij rollen als Turridu *Cavalleria rusticana*, Riccardo *Un ballo in maschera*, Don José *Carmen*, Don Quichotte *Der Mann von La Mancha*,

Calaf *Turandot*, Babylas *Monsieur Choufleuri* en Caramello *Eine Nacht in Venedig*. In 2013 werd Morschi uit vele internationale aanmeldingen uitgekozen om deel te nemen aan de Wagner Academie. Hij werkte er met Siegfried Jerusalem, Wolfgang Brendel, Dunja Vejzovic en Nadine Secunde. Buiten de Wagner Academy werkte hij met Sir John Tomlinson aan het 'heldische' Wagnerrepertoire. DNO-producties: *De legende van de onzichtbare stad Kitesj*, *Die Meistersinger von Nürnberg*, *De speler*, *Lohengrin*, *La bohème* en *Ringetje*

MATTEO PEIRONE (Benoit/Alcindoro) studeerde af in klassieke literatuur op 'Muziek in de tijd van de Griekse Civilisatie'. De Italiaanse bas studeerde zang bij Franca Mattiucci, Paolo Montarsolo en Renata Scotto en won prijzen op verschillende internationale zangconcoursen. Matteo Peirone zong in vooraanstaande operahuizen in Italië en daarbuiten zowel serieuze als komische rollen, in opera's als *L'elisir d'amore*, *La bohème*, *Tosca*, *Les contes d'Hoffmann* (Teatro alla Scala in Milaan); *Le nozze di Figaro* (Milaan en Ravenna), Don Magnifico *La Cenerentola* (Genua), Bartolo *Le nozze di Figaro* (Rome), *Tosca* (Florence, Parijs, Palm Beach), *L'elisir d'amore* (Turijn, Palm Beach, Bergamo, Tokio), *La bohème* (Parijs, Sevilla), *Il barbiere di Siviglia* (Tel Aviv), *Così fan tutte* (Palm Beach) en *Manon Lescaut* (Verona). DNO-debuut

PETER ARINK (Sergente) studeerde bij Udo Reinemann aan het Utrechts Conservatorium. Aansluitend werd hij lid van het ensemble van Opera Studio Nederland. In 1993 maakte hij zijn debuut als Papageno *Die Zauberflöte* (Festival d'Auvers). Hij zong in *Salome* (Straatsburg, Mulhouse, Lissabon) en vertolkte Schaubard *La bohème*, *Moralès Carmen* (Brussel, Lissabon, München, Keulen), *Der Graf Reigen* en *Fiorello Il barbiere di Siviglia* (Nederlandse Reisopera), *Bartley Riders to the Sea* (Festival Zeeuws-Vlaanderen), *Collatinus The Rape of Lucretia* (Opera Studio Nederland), *Horemhab Akhnaten* (Rotterdam Festival), *Malatesta Don Pasquale* (Enschede), *Lothario Mignon* (Arnhem) en *Donner Das Rheingold* (Koblenz, Duisburg). Peter Arink is verbonden aan het Koor van De Nationale Opera.

DNO-producties: *Tea*, *Die Soldaten*, *Don Carlo*, *Daphne*, *Die Frau ohne Schatten*, *La traviata*, *La Juive*, *La fanciulla del West*, *Les Troyens*, *Fidelio*, *Jevgeni Onjegin*, *De legende van de onzichtbare stad Kitesj en het meisje Fevronja*, *Iphigénie en Tauride*, *Der Schatzgräber*, *De speler* en *Lohengrin*

HARRY TEEUWEN (Doganiere) studeerde aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam bij Kevin Smith en in Duitsland bij Hans Günter Grimm. Daarna volgde hij lessen bij David Wilson-Johnson en Peter Harrison. Hij debuteerde bij Opera Zuid in *L'étoile* (regie Christopher Alden) en zong bij de Vlaamse Opera in Antwerpen en

Gent. Harry Teeuwen was te gast bij de ZaterdagMatinee in het Amsterdamse Concertgebouw in *Die Liebe der Danae* en in *La fanciulla del West*, als solist in *Die sieben Todsünden* en bij het Vlaams Radio Orkest in Gounods *Faust*. Hij is verbonden aan het Koor van De Nationale Opera. DNO-producties: *Peter Grimes*, *Béatrice et Bénédicte*, *Alice in Wonderland*, *Lohengrin*, *Dialogues des Carmélites*, *Madama Butterfly*, *La bohème*, *Der Rosenkavalier*, *De neus*, *Rigoletto*, *Pagliacci*, *L'amour des trois oranges*, *Alcina*, *Lady Macbeth van Mtsensk*, *Capriccio*, *Hercules*, *Tristan und Isolde*, *Die Frau ohne Schatten*, *Armide*, *La Juive*, *La fanciulla del West*, *Billy Budd*, *L'étoile* en *Lohengrin*

RICHARD PRADA (Un venditore ambulante) begon zijn muzikale studie in Brazilië en vervolgde deze aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag bij Meinard Kraak. De tenor werkte mee in ensembles als Fala Musica, Bozzolo en Cappella Figuralis. Als solist treedt Richard Prada op in binnen en buitenland. In het oratoriumvak omvat zijn repertoire Bachs *Johannes-* en *Matthäus-Passion*, het *Requiem* van Mozart, de *Petite Messe Solennelle* van Rossini en *Messiah* van Händel. Op operagebied vertolkte hij rollen als Tamino *Die Zauberflöte*, Ferrando *Così fan tutte* en Nemorino *L'elisir d'amore*. Richard Prada is verbonden aan het Koor van De Nationale Opera. DNO-producties: *Die Fledermaus*, *Billy Budd*, *Jevgeni Onjegin*, *De nachtegaal* en *andere fabels*, *La traviata* en *L'étoile*

NEDERLANDS PHILHARMONISCH ORKEST

Het Nederlands Philharmonisch Orkest is, samen met het Nederlands Kamerorkest, een van de meest veelzijdige culturele ondernemingen van Nederland. Als vaste orkestpartner van De Nationale Opera behoort het tot de beste Europese opera-orkesten. Het Koninklijk Concertgebouw is daarnaast de thuiszaal voor een gevarieerde concertprogrammering. Het orkest verbindt artistieke excellentie met gastvrijheid voor een breed publiek en neemt verantwoordelijkheid voor de toekomst met omvangrijke programma's voor educatie en talentontwikkeling. Klassieke muziek wordt zo bereikbaar voor iedereen. Marc Albrecht is sinds 2011 chef-dirigent van zowel het Nederlands Philharmonisch Orkest als De Nationale Opera. Onder zijn leiding speelde het orkest bij DNO recentelijk onder meer de opera's *Elektra*, *Die Meistersinger von Nürnberg*, *Arabella*, *Gurre-Lieder* en *Lohengrin*. Het orkest boekte een groot succes met de integrale uitvoeringen van *Der Ring des Nibelungen* onder leiding van Hartmut Haenchen. In seizoen 2014-2015 speelt het Nederlands Philharmonisch Orkest bij De Nationale Opera ook *Macbeth*.

KOOR VAN DE NATIONALE OPERA

Het Koor van De Nationale Opera is een beroepskoor waarvan de leden zich ook regelmatig solistisch laten horen. Behalve in het meer gangbare repertoire heeft het koor een aantal wereldpremières helpen realiseren. Het werd geprezen voor zijn aandeel in Schönbergs *Moses und Aron* (Amsterdam, Salzburg) en ontving daarvoor in 1996 de Prix d'Amis van de Vrienden van De Nationale Opera. Recente mijlpalen waren *Saint François d'Assise* (ook uitgevoerd bij de BBC Proms), *Lady Macbeth van Mtsensk*, *Ercole amante*, *Boris Godoenov*, *La Juive*, *Les Troyens*, *Jevgeni Onjegin*, *Parsifal*, *Guillaume Tell*, *De legende van de onzichtbare stad Kitesj* (Opera Award 2012 voor beste productie), *Götterdämmerung*, *Faust* en *Falstaff* als ook de concerten van *Der fliegende Holländer* in Rotterdam, Parijs en Dortmund, met het Rotterdams Philharmonisch Orkest. Eerder dit seizoen was het koor te horen in *Gurre-Lieder*, *L'étoile* en *Lohengrin*. Sinds 1 september 2014 is Ching-Lien Wu artistiek leider van het Koor van De Nationale Opera.

KINDERKOOR DE KICKERS

Kinderkoor De Kickers van Muziekschool Waterland is een van de betere kinderkoren van Nederland. Het treedt regelmatig op in binnen- en buitenland en neemt deel aan festivals. De kinderen zingen naast klassiek getint internationaal repertoire, ook eigentijdse werken van Nederlandse componisten. Het koor wordt begeleid door Tsarina Marinkova. Vorig jaar zong het koor op het Nationaal Opera Festival ook in *La bohème*. Bijzonder was de medewerking aan de opera *Ça Ira, There is Hope* van Roger Waters. Met onder meer de *Achtste symfonie* van Mahler en *Otello* was het koor te gast op het Gergiev Festival. Voor het eerst hebben ook de meisjes van De Kickers dit jaar meegezongen in de *Matthäus Passion*, waaronder die voor en met de schooljeugd in Amsterdam (*Matthäus Zo, Matthäus Go*). Traditiegetrouw zingen de koorkinderen in 2015 in *Notenkraker en Muizenkoning* van Het Nationale Ballet. Het selectiekinderkoor van Muziekschool Waterland is het vaste kinderkoor van Nationale Opera & Ballet. DNO-producties: onder andere *La bohème*, *Het sluwe vosje*, *Rosenkavalier*, *Billy Budd*, *Parsifal* en *Ringetje*

KINDERKOOR DE KICKERS VAN MUZIEKSCHOOL WATERLAND

Emma van Baren
Dorian Bellamy
Larissa van den Bosch
Bobbi Bosman
Femke Bruggeman
Femke de Bruijn
Merel van Engen
Mariam Fakhri
Steven Fluit
Cécile de Haas
Tess Hali
Romy Helm
Julia van der Lee
Munira Nirhoe
Amber Overmeer
Lea Oversteegen
Haske Reiling
Marre Schumacher
Katy Taylor
Wolf van Tijn

NEDERLANDS PHILHARMONISCH ORKEST

Viool 1

Vadim Tsibulevsky
Saskia Viersen
Henrik Svahnström
Mascha van Sloten
Tessa Badenhoop
Hike Graafland
Anuschka Franken
Hadewych Hofland
Marina Malkin
Lilit Poghosyan
Grigoryants
Rada Ovcharova
Myrte van Westerop
Paul Reijn
Irene Nas

Viool 2

David Peralta Alegre
Mintje van Lier
Heleen Veder
Karina Korevaar
Guillaume Serpenti
Joanna Trzcionkowska
Mira van Dijk-Chendler
Mikail Makhtin
Cynthia Briggs
Saskia Schröeder
Jos Schutjens
Emmy Stoel-Mourits

Altviool

Laura van der Stoep
Odile Torenbeek
Marjolein de Waart
Joost Cransberg

Suzanne Dijkstra
Nicholas Durrant
Michiel Holtrop
Margrietha Isings
Avi Malkin
Stephanie Steiner

Cello

Christiaan Louwens
Nitzan Laster
Mariet van
Dijk-Serpenti
Sebastian Koloski
Carin Nelson
Jos Teeken
Wijnand Hulst
Jozien Jansen

Contrabas

Luis Cabrera Martin
Julien Beijer
Sorin Orcinschi
Rudolf Senn
Peter Ridders
Erik Spaepen

Fluit

Leon Berendse
Liset Pennings
Mirjam Teepe
(piccolo)

piccolo bühne

Susanna
Dik-Edixhoven
Marjolein Vermeeren

Hobo

Hans Meijer
Rob Bouwmeester
Anita Janssen
(althobo)

Klarinet

Rick Huls
Harrie Troquet
Peter Cranen

Fagot

Remko Edelaar
Susan Brinkhof

Hoorn

Wouter Brouwer
Fred Molenaar
Stef Jongbloed
Wim van den Haak

Trompet

Ad Welleman
Marc Speetjens
Jeroen Botma
bühne:
Gertjan Loot
Erwin ter Bogt
Sven Berkelmans
Niek Jacobs

Trombone

Gerard Peters
Harrie de Lange
Matyas Veer

Cimbasso

David Kutz

Pauken

Peter Elbertse

Slagwerk

Nando Russo
Paul Lemaire
Martin Baai
Jasper Mertens

bühne:

Gabriele Petracco
Rob van der Sterren
Sebastiaan Molenaar

Harp

Sandrine Chatron

KOOR VAN DE NATIONALE OPERA

Sopranen

Ineke Berends
Bernadette Bouthoorn
Jeanneke van Buul
Maria van Dongen
Caroline Cartens
Melanie Greve
Michaela Karadjian
Fang Fang Kong
Oleksandra Lenyshyn
Tomoko Makuuchi
Vesna Miletic
Tineke Mulder
Mariëtte Oelderik
Janine Scheepers

Alten

Anneleen Bijnen
Christl Briels
Johanna Dur
Inez Hafkamp
Myra Kroese
Maartje Eitler-de Lint
Liesbeth van der Loop
Hiroko Mogaki
Annemieke van der Ploeg
Marieke Reuten
Leonie van Rheden
Klarijn Verkaart

Tenoren

Harrie Buijs
Wim Jan van Deuveren
Frank Engel
Ruud Fiselier
Cato Fordham

John van Halteren
Robert Kops
Willem Korteling
Frank Nieuwenkamp
Richard Prada
François Soons
Carel Swagerman
Willem Veldhuizen
Bert Visser

Bassen

Ronald Aijtink
Peter Arink
Lutzen Bakker
Leo Geers
Jeroen van Glabbeek
Sander Heutinck
Wouter Klein
Jan Majoor
Richard Meijer
Wojtek Okraska
Peter Schoenaker
Ian Spencer
Vincent Spoeltman
Harry Teeuwen
Ernst Vermeulen
Ben IJland

FIGURATIE

Dick Addens
Jan Benit
Alexander Charry
Clive Crawford
Evelien Emmens
Pamela Ferraroni
Creso Filho
Nicolas Franciscus
Cobi Gerritse
Edita Gorski
Karin van der Hilst
Fajo Jansen
Peter Jonkergouw
Jacques van der Kruis
Frank Lunenburg
Taco Mansens
Maria del Mar Humanes
Michal Mészáros
Nat Miller
Berfin Pekedis
Kenne Peters
Floor Scholten
Meneka Senn
Yonatan Stakenburg
Lida Straathof
Claartje van Swaaij
Guido Vermunt
Nico Weggemans

NATIONALE OPERA & BALLET

Raad van Toezicht Voorzitter

Antony Burgmans

Else Bos
Jean-François
van Boxmeer
Pieter Maarten
Feenstra
Victor Halberstadt
Sir Peter Jonas
Bernadette Langius
Barbara Leach
Jos Nijhuis
Corinne Vigreux

Directie Algemeen directeur

Els van der Plas

Directeur

De Nationale Opera

Pierre Audi

Directeur

Het Nationale Ballet

Ted Brandsen

Adjunct-directeur

Frans Huneker

De Nationale Opera

Directeur

Pierre Audi

Chef-dirigent

Marc Albrecht

Artistieke zaken

Jesús Iglesias
Noriega, hoofd

Dramaturgie

Klaus Bertisch

Zakelijke leiding

Tanja Mlaker

Muziekbibliotheek

Ed Versteeg, hoofd

Koor

Artistiek leider

Ching-Lien Wu

Zakelijk leider

Jannie Fransman

CENTRALE AFDELINGEN

De Techniek

Frans Huneker,
directeur

Decoratelier

Rolf Hauser, hoofd

Onderhoud

theatertechniek
Dirk Bakker, hoofd

Toneel- en belichtingsdienst

Hugo van Uum, hoofd

AVC-dienst

Hans-Willem de Haan,
hoofd

Rekwisietendienst

Erik de Haan, hoofd

Facilitaire Dienst

Martin Haars,
hoofd/projectmanager

ICT &

Informatisering

Wim Turksma, hoofd

Kostuums, kap en grime

Robby Duiveman,
directeur

Integrale planning

Liesbeth Kruyt

Kap- en grimeafdeling

Alexander Kinds, hoofd

Productie- en voorstellingsleiding

Dein Schmidt, hoofd

Marketing, Communicatie & Verkoop

Sandra Eikelenboom,
hoofd

Educatie en Participatie

Mechteld van Gestel,
hoofd a.i.

Fondsenwerving & Relatiebeheer

Eline Danker, hoofd

Financiën

Sandra Post-
van Leeuwen,
financieel manager

Personeel & Organisatie

Joke Manson, hoofd a.i.

Horeca & Publieksbegeleiding

Bas Schotsman, hoofd

STEUN DE NATIONALE OPERA

De Nationale Opera brengt al decennia bijzondere muziektheatervoorstellingen van het allerhoogste niveau. Met grote gedrevenheid en artistieke durf werken we aan producties waarin we traditie en vernieuwing samensmeden. Dat bezorgt ons al vele jaren nationale en internationale faam.

We zijn artistiek en zakelijk kerngezond en om dat te blijven, hebben we uw steun nodig. Natuurlijk door onze voorstellingen te blijven bezoeken, maar – indien mogelijk – ook door middel van een financiële bijdrage.

Met uw steun kunnen wij spraakmakende producties van het allerhoogste niveau blijven maken. Voorstellingen die u verrassen, raken en inspireren!

Meer weten?

Voor meer informatie over de mogelijkheden, fiscale aspecten en/of het opvragen van de brochure kunt u contact opnemen met Eline Danker via steun@operaballet.nl of 020 551 8312, of kijken op operaballet.nl/operadonateurs.

DE NATIONALE OPERA DANKT:

Alle OperaDonateurs en de Vrienden van DNO

SUBSIDIËNT

VRIENDEN VAN DE NATIONALE OPERA

Word Vriend van De Nationale Opera en steun De Nationale Opera! De Vereniging biedt u operafilmmavonden, operareizen en de exclusieve mogelijkheid tot het bijwonen van repetities. Er is een speciaal Vriendenabonnement en u krijgt vijfmaal per seizoen het Vriendenbulletin. Elk najaar verschijnt een fraai Fotojaarboek van het voorafgaande DNO-seizoen.

Aanmelding of meer informatie:

operavrienden@operaballet.nl of 020-551 8282 (dinsdag 14.00-16.00 uur, woensdag 10.00-12.30 uur).

Fidelio, Jonge Vrienden van De Nationale Opera

Jonge mensen t/m 29 jaar kunnen lid worden van Fidelio, Jonge Vrienden van DNO. Voor deze leden worden speciale activiteiten georganiseerd, terwijl ook alle activiteiten en voordelen van de Vereniging Vrienden van De Nationale Opera voor hen openstaan.

Voor meer informatie:

fidelio@operaballet.nl, of kijk op fidelio-opera.nl.

Opera op het witte doek

Traditionele feestprogrammering: *La bohème* en *Die Fledermaus* Donderdag 18 december, 19.00 uur
Filmzaal van het Stadhuis

Eendaagse operareizen

Deutsche Oper am Rhein, Düsseldorf
Die Csárdásfürstin – Emmerich Kálmán
Zondag 4 januari 2015, 18.30 uur
Il trittico – Giacomo Puccini
Zaterdag 24 januari 2015, 19.00 uur

COLOFON

Redactie

Frits Vliegthart

Bijdragen

Anke van Lith (biografieën)

Frits Vliegthart

(Het verhaal)

Vertaling het verhaal

Jonathan Reeder

Productie

Sander van der Duin

Basisontwerp

Lesley Moore

Opmaak

Milo Hoogzaad

Beeld

Petrovsky&Ramone

Druk en afwerking

Tuijtel

Hardinxveld-Giessendam

Uitgever

Nationale Opera & Ballet

Postadres

Postbus 16822

1001 RH Amsterdam

Bezoekadres

Amstel 3, Amsterdam

T kassa 020-625 5455

kassa@operaballet.nl

T kantoor 020-551 8117

info@operaballet.nl

operaballet.nl

© Copyright 2014

Nationale Opera & Ballet

NATIONALE OPERA & BALLET AGENDA

Opera

—

IL VIAGGIO A REIMS

Gioachino Rossini
Muziek als champagne
20 – 29 januari 2015
3 – 8 februari 2015

Opera

—

REIMSREISJE

Gioachino Rossini
Bewerking Bob Zimmerman
*Il viaggio a Reims voor kinderen
en volwassenen vanaf 8 jaar*
30 januari – 1 februari 2015

Ballet

—

JEWELS

George Balanchine
Kroonjuweel van George Balanchine
12 – 26 februari 2015

Opera

—

DIE ZAUBERFLÖTE

Wolfgang Amadeus Mozart
Wegens sensationeel succes nu al terug!
4 – 27 maart 2015

Opera

—

MACBETH

Giuseppe Verdi
*Thriller vol machtswellust, moordzucht
en bloeddorst*
3 – 28 april 2015

Ballet

—

LA DAME AUX CAMÉLIAS

John Neumeier
*Het verhaal van 'La traviata' op muziek
van Chopin*
10 – 26 april 2015

Ballet

—

NARNIA

Marco Gerris
Ernst Meisner
Hiphop meets ballet
8 – 11 mei 2015

Opera

—

BENVENUTO CELLINI

Hector Berlioz
Alles voor de kunst
9 – 31 mei 2015